

СУЕВЕРИЯ СРЕД ДНЕШНИТЕ ХРИСТИЯНИ

КАКВО ЗНАЧИ „КЪСМЕТ“? ПРОТИВ ВЯРАТА В СЛЯПАТА СЪДБА

(Този текст е публикуван със съкращения)

Дните ми са в Твоя ръка; избави ме от ръцете на враговете ми и от гонителите ми. (Пс. 30:16)

Много често съвременните хора взаимно си пожелават късмет. Под думата „късмет“ разбират всевъзможни неща: печалба от тотото или лотарията, случайно запознанство с добър човек, автобусът неочаквано идва навреме и не закъсняваме за важна среща, някакъв намерен предмет, който ни носи радост и т.н. В българския тълковен речник думата „късмет“ е директно обяснена като „щастлива случайност“, „съдба, щастие“.

Но веднага възниква следният въпрос: ако действително има щастливи случайности, щедри дарове на сляпата съдба, тогава къде отива християнската вяра в Бога и Неговия Промисъл, обхващащ всичко? В Евангелието ясно е казано, че Бог промисля дори за живота на малките врабчета, а да не говорим за нас, хората: *„Не две ли врабчета се продават за един асарий? И ни едно от тях няма да падне на земята без волята на нашия Отец; а вам и космите на главата са всички преброени; не бойте се, прочее: от много врабчета вие сте по-ценни.“* (Мат. 10:29-31). Следователно за всеки човек, считащ себе си за християнин, вярата в сляпата съдба и щастливите случайности е недопустима. Такава вяра в „късмета“ е тежка заблуда, вид суеверие, липса на правилна догматическа вяра, маловерие.

Според учението на Православната Църква, Господ определя съдбата на всеки човек (в сегашния и бъдещия живот) НЕ безусловно, а на основание на предвиждането, как се държи (или би се държал) този човек по време на земния си живот. Бог знае и вижда минало, настояще и бъдеще, без ни най-малко да отнема човешката възможност за свободен избор (1). Бог знае какво ще направим, а не го предопределя.

Но въпреки това учение, мнозина вярват, че съдбата на всеки човек е безусловна, че са предопределени всички обстоятелства в живота му и дори всички негови бъдещи постъпки и действия (2). Такова мнение за съдбата – като за някаква своенравна сила, властваща над всички, безразборно милостива към едни и жестока към други, безразлична към правда, мъдрост и благост – има езически характер и е заимствана от езичниците. За съжаление обаче и някои суеверни християни са пренесли езическите неправилни понятия за съдбата върху единия истински Бог. И се получава така, че има хора, които оправдават тежките си пороци, позовавайки се на Божията воля. Например някой пияница, в отговор на вразумлението на доброжелателни към него хора, казва: „Радвам ли се аз, че правя така? Сам виждам, че

пропадам. Но аз зная, че моята участ е толкова горчива, защото Господ ме е наказал с тази проклета страст към алкохола. Болно и горко ми е и на мен самия, но нищо не може да се направи.“

Какво може да бъде по-нечестиво от това суеверно мнение за Бога, като за някаква неумолима съдба, властваща над света?

Наистина, без волята Божия и косъм от косата не пада. *„Господ умъртвява и съживява, сваля в преизподнята и изважда; Господ прави човека сиромас и богат, унижава го и го въздига“* (1 Цар. 2:6-7). *„Стъпките на човека се насочват от Господа“* (Притч. 20:24). Но във всички тези случаи Господ действа съгласно Своята премъдрост, благост и правосъдие. При това Той употребява своята власт без да нарушава човешката свобода, без да отнема човешката воля. Свободата на волята е такъв Божи дар, който Господ съхранява дори и у злодея.

Не отнемайки от човека волята, Господ му предоставя избор на живот или смърт, благословение или клетва (виж Сир. 15:14; Втор. 30:19), и вече сам човекът трябва да направи избор. Господ устроява нашата съдба съгласно това, което избира човекът, и което той заслужава. *„Ако поискате и послушате, ще ядете богатата земя; ако пък се отречете и упорствате, меч ще ви изтреби“* (Ис. 1:19)

Ние често виждаме, че благочестиви хора бедстват, страдат от обиди и човешки несправедливости, нямат успех в своите дела и предприятия, а нечестивите и беззаконните благоденстват и успяват във всичко. Ако Бог е справедлив, тогава защо Той допуска това? Не действа ли Той в този случай подобно на сляпата съдба, без да различава достойните от недостойните?

За нас, в настоящия ни живот, много неща са неразбираеми в отношението на Бога към хората, в устройването на тяхната съдба. Сега делата Божии са пред нашия взор като през мътно огледало, но когато видим Бога лице в лице, тогава всичко ще ни стане ясно (1 Кор. 13:12). Но е несъмнено, че щастието на нечестивите е нетрайно, успехите им в житейските дела са скоропреходни, и Господ няма да ги остави без наказание. Ако не в този живот, то в бъдещия, Господ ще им въздаде по делата. По същия начин и благочестивите люди ще наследят толкова по-голяма награда, с колкото по-голямо смирение и преданост на Божиата воля са понесли житейските несгоди, с които Господ ги е изпитвал за укрепване на вярата и любовта към Него.

Според суеверните езически представи, съдбата е неумолима. Но за Троичния Бог това не може да се каже! Многобройни са примерите, които показват Неговото снизхождение към хора, обърнали се към Него с молба за помилване. Това би ли могло да се случи, ако Божиите определения приличат на някаква неумолима съдба?

Въобще няма нищо общо между Бога и сляпата съдба. В ръцете на Господа е нашият жребий, но Господ винаги е готов да ни дарува благодат, прошка и вечно блаженство, стига ние самите наистина да искаме това. Единствено от нас зависи да заслужим Божието благоволение.

Амин, Господи, нека го заслужим!

1) Друг е въпросът, че понякога самият човек така дълбоко се заплита в млежата са собствените си пороци и страсти, че наистина свободата му силно се ограничава.

2) Използвани материали от брошурата на Московския Сретенски манастир „Святоотеческие наставления, предостерегающие от суеверий“.

Автори: йеромонах Висарион (Зографски) и йеромонах Йоан (Филипов)

Този текст се публикува по благословението на йеромонах Висарион (Зографски)